

Karakteristik af elever i forhold til uddannelsesvalget efter 9. klasse

Af Jan Christensen, jnc@kl.dk

Formålet med dette analysenotat er at tegne billeder af unge, som går ud af 9. klasse. Der gives karakteristik af de unge, som vælger henholdsvis de ordinære 10. klasser, 10. klasse på efterskole, erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 17

Analysens hovedkonklusioner

- Det er i højere grad drengene der vælger erhvervsskolerne, sammenlignet med pigerne.
- Unge med indvandrer-/ efterkommerbaggrund vælger 10. klasse i samme grad som etnisk danske unge, men heraf vælger langt færre efterskolerne.
- Unge i landdistrikterne vælger i højere grad 10. klasse end unge i byområderne. Forskellen skyldes i særlig grad, en større tilbøjelighed til at tage 10. klasse på en efterskole.
- Jo mindre urbaniseret et område den unge vokser op i, jo større tilbøjelighed er der til at vælge en erhvervsuddannelse.
- Børn af faglærte og ufaglærte vælger i højere grad en erhvervsuddannelse, sammenlignet med øvrige unge.
- Børn af forældre med en videregående uddannelse vælger i højere grad en gymnasial uddannelse, sammenlignet med øvrige unge.
- Unge som vælger de gymnasiale uddannelser efter 9. klasse er de bogligt stærkeste, målt på karaktergennemsnit. Derefter kommer eleverne i 10. klasse på efterskolerne. Laveste karakterer har eleverne i de ordinære 10. klasser og på erhvervsskolerne.
- Udsatte unge vælger i langt højere grad 10. klasse, og langt mindre de gymnasiale uddannelser, sammenlignet med øvrige unge.

Dato: 21. oktober 2016

 Sags ID: SAG-2016-02565
 Dok. ID: 2238991

 E-mail: JNC@kl.dk
 Direkte: 3370 3802

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 2 af 17

Indhold

1	Resumé	2
2	Baggrund og indledning	3
3	Metode og data.....	3
3.1	Fokus på uddannelsesvalg efter 9. klasse	3
3.2	Karakteristika for de unge.....	4
4	Uddannelsesvalg efter 9. klasse	5
4.1	Kønsfordeling.....	6
4.2	Etnicitet	7
4.3	Bymæssighed	8
4.4	Moderens uddannelsesniveau.....	9
4.5	Karakterniveau.....	12
4.6	Udsatte unge	13
	Bilag 1 – Afgrænsning af analysepopulation	14
	Bilag 2 – Definition af analysevariable	15
	Etnisk herkomst	15
	Karaktergennemsnit.....	15
	Bymæssighed	15
	Forældrenes uddannelsesmæssig baggrund	15
	Definition af udsatte unge	16
	Bilag 3: Overordnede elevtal for 10. klasse.....	17

1 Resumé

Det er forskellige typer af unge, som vælger de forskellige uddannelsesveje efter 9. klasse.

Erhvervsskolerne vælges i højere grad af drengene, af børn af faglærte og ufaglærte og af de unge fra landdistrikterne. Derudover vælger unge i landdistrikterne i højere grad 10. klasse end unge i byområderne, hvilket især gælder 10. klasse på en efterskole.

Børn af forældre med en videregående uddannelse vælger i højere grad en gymnasial uddannelse, sammenlignet med øvrige unge. Unge som vælger de gymnasiale uddannelser efter 9. klasse, er de bogligt stærkeste, målt på karaktergennemsnit. Derefter kommer eleverne i 10. klasse på efterskolerne. Laveste karakterer har eleverne i de ordinære 10. klasser og på erhvervsskolerne.

Unge med indvandrer-/ efterkommerbaggrund vælger 10. klasse i samme grad som etnisk danske unge, men heraf vælger langt færre efterskolerne.

Udsatte unge vælger i langt højere grad 10. klasse, og langt mindre de gymnasiale uddannelser, sammenlignet med øvrige unge.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 17

2 Baggrund og indledning

En gruppe unge har særligt vanskeligt ved at komme i gang med en ungdomsuddannelse og fuldføre den. Der findes en række forberedende tilbud, som for forskellige målgrupper og med forskellige tilgange, søger at hjælpe de unge på vej til enten en uddannelse eller et arbejde.

Projektet "Flere unge i ungdomsuddannelse og job" er igangsat, for at skabe klarhed på området og for at søge nye effektive veje, for at hjælpe de unge i gang. Projektet skal understøttes af faktuel viden.

Dette analysenotat karakteriserer de unge, som går ud af 9. klasse. Der er lavet opgørelser over, hvilke unge der vælger forskellige uddannelsesveje efter 9. klasse. Der fokuseres på årgangen, som gik ud af 9. klasse efter skoleåret 2013/2014. I 2011 lavede EVA en tilsvarende analyse af de elever, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2009/2010. Analysenotatet kan ses som dels en opdatering af EVA's afdækning og dels en udbygning, med andre opgørelsesmåder og andre analysevinkler.

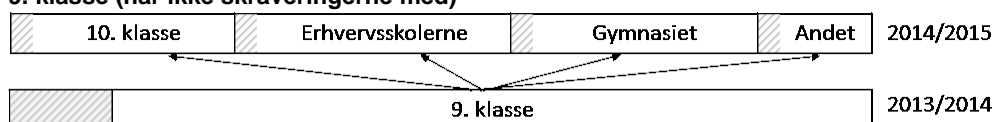
3 Metode og data

Analyserne beskriver overgangen fra 9. klasseårgangen 2013/2014 til anden uddannelse i det efterfølgende skoleår. Der er lavet opdeling på ordinære 10. klasser og 10. klasser på efterskole. En mere detaljeret oversigt findes i bilag 3. Derudover er der lavet sammenligninger med de unge som går direkte fra 9. klasse til en ungdomsuddannelse.

3.1 Fokus på uddannelsesvalg efter 9. klasse

Analyserne er lavet på registerdata. Der indgår de unge, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2013/2014, jf. figur 2.1.

Figur 3.1: Analysen fokuserer på skoleåret 2014/2015 umiddelbart efter afsluttet 9. klasse (har ikke skraveringerne med)

Kilde: Egen tilvirkning

Tilgangen er valgt, da der herved tegnes et billede af de ligheder og forskelle, der er mellem de grupper af unge, som vælger forskellige veje i ud-

dannelsessystemet. Det skal her bemærkes, at analysen fokuserer på overgangen fra 9. klasse, og dermed dækker analysen kun de unge som gik ud af 9. klasse ved skoleåret 2013/2014. Derved indgår ikke de øvrige elever på pågældende videre uddannelse, som ikke kommer direkte fra 9. klasse, som indikeret med skravering i *figur 2.1*. Det drejer sig eksempelvis om ca. 10 pct. af eleverne i 10. klasse.

Der er en uddybende beskrivelse af afgrænsningerne i *bilag 1*.

3.2 Karakteristika for de unge

For hver af uddannelsesretningerne er der lavet opgørelser på

1. Kønsfordelingen
2. Etnicitet
3. Urbaniseringsgrad
4. Moderens uddannelsesmæssige baggrund
5. Karakterniveau i 9. klasse
6. Udsatte unge

Definitioner og afgrænsninger findes i *bilag 2*.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 17

4 Uddannelsesvalg efter 9. klasse

Det er forskellige typer af unge, som vælger forskellige uddannelsesveje efter 9. klasse. I opgørelserne skelnes der mellem følgende uddannelsesvalg efter 9. klasse:

- 10. klasse, bortset fra efterskolerne
- 10. klasse på efterskole
- Erhvervsrettede ungdomsuddannelser
- Gymnasiale ungdomsuddannelser

Der findes forskellige undertyper af 10. klasser, *jf. bilag 1*. Her samles dog til de to overordnede grupper, både af overskuelighedshensyn og fordi der ellers opstår problemer med diskretionering, idet indholdet af nogle af tabellerne vil indeholde så få personer, at det ikke er tilladt at bruge pågældende oplysninger.

Eleverne fra 9.klasse årgangen 2013/2014 fordeler sig på uddannelsesvalgene, som gengivet i *tabel 4.1*.

Tabel 4.1: Uddannelsesvalg for skoleåret 2014/2015 blandt dem der gik i 9. klasse 2013/2014, i pct.

	Ordinær 10. klasse	10. klasse på efter- skole	10. klasse i alt	Erhvervs- uddannelse	Gymnasi- ale uddan- nelser	Andet	I alt
Antal	17.954	16.582	34.536	4.802	23.851	4.587	67.776
Andel, i pct.	26,5	24,5	51,0	7,1	35,2	6,8	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1*.

Der er 51,0 pct. af en 9. classes årgang, svarende til 34.536 elever, som går direkte videre i 10. klasse, *jf. tabel 4.1*. Heraf går lidt mere end halvdelen i en ordinær 10. klasse, mens knap halvdelen tager 10. klasse på en efterskole.

Over de seneste 10 år er der sket en forskydning, hvor flere vælger gymnasiet og færre de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser, *jf. tabel 4.2*.

Tabel 4.2: Uddannelsesvalg for skoleåret blandt dem der gik i 9. klasse i det umiddelbart foregående skoleår, i pct.

Skoleår	Ordinær 10. klasse	Efterskole på 10. klasse	Erhvervsuddannelser	Gymnasiale uddannel- ser	Andet	I alt
2004/2005	33,1	21,7	10,5	26,7	8,0	100,0
2006/2007	29,9	19,6	11,0	29,0	10,6	100,0
2008/2009	27,5	20,9	12,3	30,2	9,0	100,0
2010/2011	27,3	22,6	9,6	33,4	7,1	100,0
2012/2013	29,3	22,2	7,5	34,1	6,8	100,0
2014/2015	26,5	24,5	7,1	35,2	6,8	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1*.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 17

4.1 Kønsfordeling

Af en 9. klasses årgang vælger 51,0 pct. at fortsætte i 10. klasse, *jf. tabel 4.3*. Tilbøjeligheden til at vælge 10. klasse var lidt højere for pigerne end for drengene.

Tabel 4.3: Kønsfordeling og uddannelsesvalg for skoleåret 2014/2015 blandt dem der gik i 9. klasse 2013/2014, i pct.

	Antal elever	10. klasse uden efterskole	10. klasse på efterskole	10. klasse i alt	Erhvervsuddannelse	Gymnasiale uddannelser	Andet	I alt
Dreng	34.698	26,6	24,0	50,6	10,3	32,2	6,9	100,0
Piger	33.078	26,4	24,9	51,3	3,7	38,4	6,6	100,0
I alt	67.776	26,5	24,5	51,0	7,1	35,2	6,8	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

*Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1*.*

Blandt drengene er det 10,3 pct., svarende til mere end hver tiende, som efter 9. klasse fortsætter på en erhvervsrettet ungdomsuddannelse, *jf. tabel 4.3*, mens det kun gælder for 3,7 pct. af pigerne. Omvendt ser det ud for gymnasieuddannelserne, som vælges af 38,4 pct. af pigerne, mens det kun er 32,2 pct. blandt drengene.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 17

4.2 Etnicitet

Indvandrere og efterkommere søger i højere grad de ordinære 10. klasser, sammenlignet med etnisk danske unge, hvor det gælder for 24,8 pct., *jf. tabel 4.4*. Blandt unge 9. klasses elever med indvandrerbaggrund vælger 41,2 pct. en ordinær 10. klasse, mens andelen for efterkommere er 40,5 pct.

Tabel 4.4: Etnicitet og uddannelsesvalg for skoleåret 2014/2015 blandt dem der gik i 9. klasse 2013/2014, i pct.

Etnisk baggrund	Antal	Ordinær 10. klasse	Efterskole	10. klasse i alt	Erhvervsuddannelse	Gymnasiale uddannelser	Andet	I alt
Dansk	60.524	24,8	26,9	51,6	7,3	34,4	6,6	100,0
Indvandrere	2.359	41,2	7,2	48,5	5,7	32,8	13,1	100,0
Efterkommere	4.893	40,5	3,2	43,8	4,7	45,8	5,8	100,0
I alt	67.776	26,5	24,5	51,0	7,1	35,2	6,8	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

*Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1*.*

Unge med indvandrer- og efterkommerbaggrund vælger i langt mindre grad 10. klasse på en efterskole, sammenlignet med etnisk danske unge. For indvandrerne er andelen 7,2 pct., mens det for efterkommerne kun er 3,2 pct., *jf. tabel 4.4*.

Indvandrere og efterkommere vælger i mindre grad erhvervsuddannelserne end etnisk danske 9. klasses elever, *jf. tabel 4.4*. Tilbøjeligheden for unge med indvandrerbaggrund til at vælge gymnasieuddannelserne, 32,8 pct., er næsten på højde med de etnisk danske unges, hvor det gælder for 34,4 pct. For efterkommerne er andelen betydeligt højere, nemlig 45,8 pct.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 17

4.3 Bymæssighed

Unge 9. klasses elever i landdistrikterne vælger i højere grad 10. klasse end unge i byområderne, *jf. tabel 4.5*. Det gælder især i forhold til unge i eller omkring de største byer. Forskellen skyldes i særlig grad, at unge i landdistrikterne har en større tilbøjelighed til at tage 10. klasse på en efterskole.

Jo mindre urbaniseret et område den unge vokser op i, jo større tilbøjelighed er der til at fortsætte på en erhvervsuddannelse direkte efter 9. klasse. Det gælder for 11,7 pct. for unge i landdistrikterne længere væk fra de største byer, mens det kun er 5,8 pct. blandt unge i byområder i eller tæt på de største byer, *jf. tabel 4.5*. Omvendt ser det ud for de gymnasiale uddannelser, som unge i byerne i højere grad søger, sammenlignet med unge på landet.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 17

Tabel 4.5: Bymæssighed og uddannelsesvalg for skoleåret 2014/2015 blandt dem der gik i 9. klasse 2013/2014, i pct.

	Antal elever	Ordinær 10. klasse	10. klasse på efterskole	10. klasse i alt	Erhvervsuddannelse	Gymnasiale uddannelser	Andet	I alt
Byområder i eller tæt på de største byer	37.103	26,6	20,6	47,2	5,3	40,3	7,1	100,0
Byområder længere væk fra de største byer	9.024	25,4	26,6	52,0	7,9	34,4	5,7	100,0
Landdistrikter tæt på de største byer	10.116	26,6	30,4	57,1	8,9	27,9	6,1	100,0
Landdistrikter længere væk fra de største byer	10.421	26,4	31,0	57,5	10,9	25,5	6,1	100,0
I alt	66.664	26,5	24,5	51,0	7,1	35,2	6,6	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1*.

4.4 Moderens uddannelsesniveau

De unges valg af uddannelse efter 9. klasse hænger i høj grad sammen med forældrenes uddannelsesmæssige baggrund. For unge med en mor, hvis højeste fuldførte uddannelse er grundskolen, fortsætter hele 40,5 pct. i en ordinær 10. klasse, *jf. tabel 4.6*. For unge med en akademikermor gælder det kun for 10,4 pct. Samtidig har unge med en akademikermor i langt højere grad en langt højere tilbøjelighed til at søge gymnasiet. Det gælder for 54,6 pct., hvor andelen for unge med mødre med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse til sammenligning kun er 22,9 pct.

Dato: 21. oktober 2016

 Sags ID: SAG-2016-02565
 Dok. ID: 2238991

 E-mail: JNC@kl.dk
 Direkte: 3370 3802

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 9 af 17

Tabel 4.6: Mors uddannelsesmæssige baggrund og uddannelsesvalg for skoleåret 2014/2015 blandt dem der gik i 9. klasse 2013/2014, i pct.

	Antal unge	Ordinær 10. klasse	Efterskole 10. klasse	10. klasse i alt	Erhvervsuddannelse	Gymnasiale uddannelser	Andet	I alt
Grundskole	10.925	40,5	15,3	55,7	12,1	22,9	9,3	100,0
Gymnasiale uddannelser	4.004	24,7	21,3	46,0	5,1	43,4	5,5	100,0
Erhvervsfaglige uddannelser	25.591	29,5	23,9	53,4	9,3	31,5	5,7	100,0
KVU	2.887	21,4	26,7	48,1	5,1	40,9	5,9	100,0
MVU og Bachelor	16.689	18,1	32,6	50,6	3,6	40,5	5,3	100,0
LVU, Ph.d. og Forsker	5.873	10,4	26,2	36,6	1,1	54,6	7,6	100,0
I alt	67.776	26,5	24,5	51,0	7,1	35,2	6,8	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der kan ikke i registrene identificeres mødre for alle de unge, og derfor summerer kolonnerne ikke helt til 'i alt'-rækken. Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1*.

Den måde de unge fordeler sig på forskellige uddannelsesvalg efter 9. klasse, giver sig udslag i classesammensætningen, opgjort på mødreneres uddannelsesmæssige baggrund. Eksempelvis, er der blandt unge som påbegynder en erhvervsuddannelse direkte efter 9. klasse, 49,5 pct. som har en mor med en erhvervsfaglig uddannelse som den højeste fuldførte uddannelse, mens det blandt alle de unge er 37,8 pct. *jf. figur 4.1.*

Unge med en mor, der har en gymnasial uddannelse som den højeste fuldførte uddannelse, udgør mellem 4,3 pct. (på erhvervsuddannelserne) og 7,3 pct. (på de gymnasiale uddannelser) af en årgang.

Dato: 21. oktober 2016

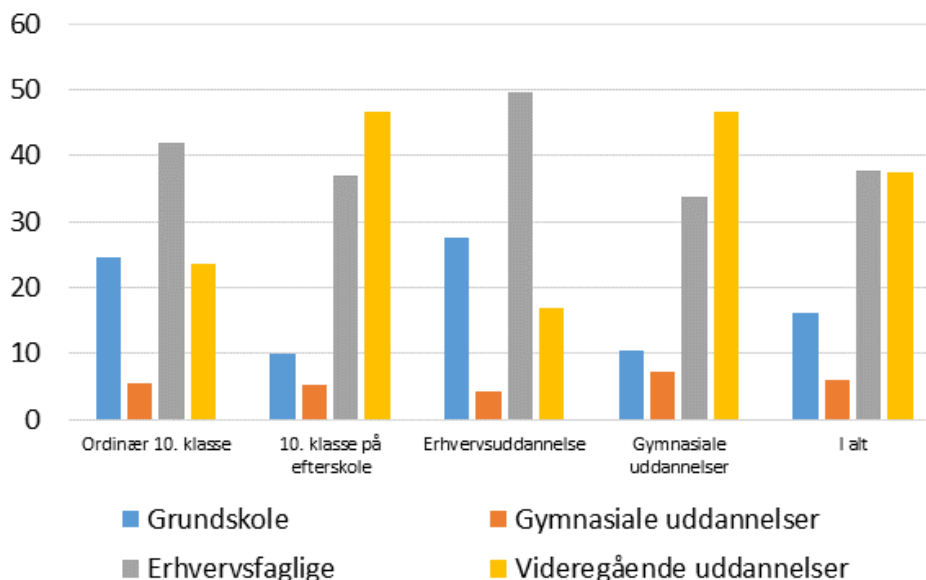
Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 17

Figur 4.1: Sammensætningen af klasserne for dem der kommer direkte fra 9. klasse, opgjort på moderens uddannelsesniveau, i pct.

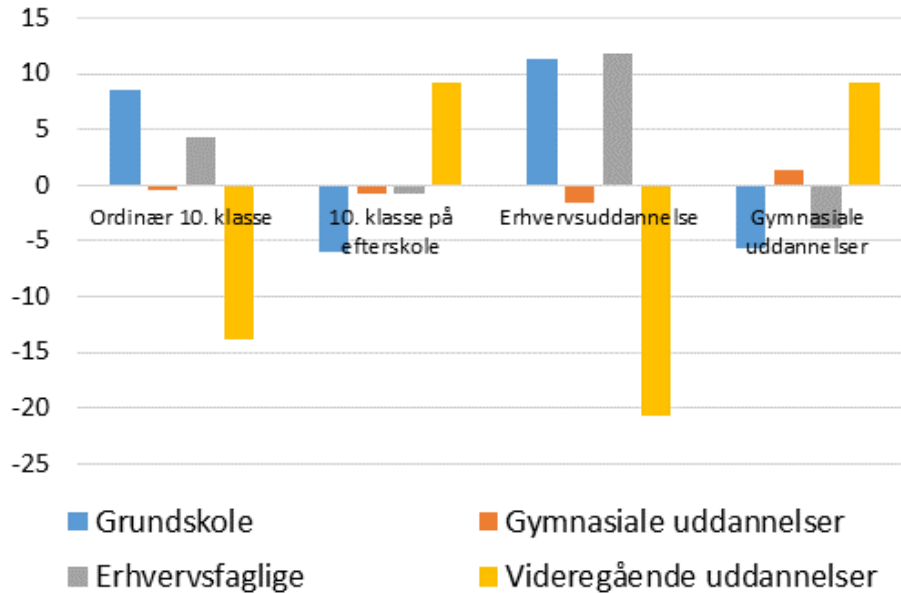
Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, *jf. bilag 1.*

På erhvervsuddannelserne er det kun 16,8 pct., som har en mor med en videregående uddannelse, mens det blandt alle de unge er 37,5 pct., *jf. figur 4.1.* For en årgang unge, som påbegynder en erhvervsuddannelse lige efter 9. klasse er der dermed en underrepræsentation af akademikerbørn på 20,7 procentpoint, *jf. figur 4.2.* Samtidig er der en overrepræsentation af unge, hvis mødre har grundskolen eller en erhvervsfaglig uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, og en mindre underrepræsentation af unge med en mor med en gymnasial uddannelse som den højeste fuldførte.

For unge som påbegynder en gymnasial uddannelse umiddelbart efter 9. klasse, forholder det sig modsat, set i forhold til over- og underrepræsentation målt på moderens uddannelsesmæssige baggrund, sammenlignet med de unge som starter på en erhvervsfaglig uddannelse.

Figur 4.2: S sammensætningen af klasserne, opgjort på moderens uddannelsesnivea u, afvigelser fra gennemsnittet, i procentpoint

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, jf. bilag 1.

I en gennemsnitlig ordinær 10. klasse er der en underrepræsentation af unge med akademikermødre, mens der til gengæld er en overrepræsentation af unge hvis mødre har grundskolen eller en erhvervsfaglig uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, jf. figur 4.2.

For unge som påbegynder en 10. klasse på en efterskole umiddelbart efter 9. klasse forholder det sig modsat, set i forhold til over- og underrepræsentation målt på moderens baggrund, sammenlignet med de unge som starter i en ordinær 10. klasse. Dog gælder for begge typer af 10. klasse, at der er en mindre underrepræsentation af unge, hvis mødre har en gymnasial uddannelse som den højeste fuldførte.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 17

4.5 Karakterniveau

Der er tydelige forskelle i det gennemsnitlige karakterniveau imellem unge, som vælger de forskellige uddannelsesveje efter 9. klasse. De unge, som vælger en 10. klasse på efterskole ligger karaktermæssigt ca. på landsgennemsnittet, jf. tabel 4.7. Gruppen som vælger gymnasieuddannelserne ligger betydeligt over landsgennemsnittet, mens dem der vælger den ordinære 10. klasse og dem der vælger en erhvervsuddannelse gennemsnitligt ligger betydeligt under.

Tabel 4.7: Karaktergennemsnit fra 9. klasse 2013/2014 fordelt på valg af uddannelse året efter

	Karaktergennemsnit matematik	Karaktergennemsnit dansk
Ordinær 10. klasse	4,6	5,1
10. klasse på efterskole	6,7	6,7
Erhvervsuddannelse	4,7	4,4
Gymnasiale uddannelser	8,2	8,2
Andet	6,0	6,2
I alt	6,6	6,7

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, jf. bilag 1.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 12 af 17

4.6 Udsatte unge

Udsatte unge i 9. klasse vælger i langt højere grad 10. klasse, end andre unge. Det gælder for hele 64,7 pct. af de udsatte unge, mod 50,2 pct. blandt øvrige 9. klasses elever, *jf. tabel 4.8*. De udsatte unge som vælger 10. klasse, vælger i høj grad de ordinære 10. klasser i modsætning til 10. klasse på efterskole.

Det sker i særlig grad på bekostning af de gymnasiale uddannelser, som kun tilvælges efter 9. klasse af 6,2 pct. blandt de udsatte unge.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 13 af 17

Tabel 4.8: Gruppen af udsatte unge og uddannelsesvalg for skoleåret 2014/2015 blandt dem der gik i 9. klasse 2013/2014, i pct.

	<i>Antal unge</i>	Ordinær 10. klasse	Efterskole 10. klasse	10. klasse i alt	Erhvervsuddannelser	Gymnasiale uddannelser	Andet	I alt
Ikke udsatte unge	64.083	25,4	24,8	50,2	7,0	36,9	6,0	100,0
Udsatte unge	3.693	45,7	19,0	64,7	9,4	6,2	19,7	100,0
I alt	67.776	26,5	24,5	51,0	7,1	35,2	6,8	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Der findes forskellige undertyper af 10. klasser for såvel de ordinære 10. klasser som 10. klasse på efterskolerne, jf. bilag 1. De udsatte unge defineres som dem der i løbet af de seneste fem år enten har fået en forebyggende foranstaltning eller været anbragt.

Bilag 1 – Afgrænsning af analysepopulation

Analysen er afgrænset til elever, som i 2014 dimitterede fra 9.klasse i overensstemmelse med Undervisningsministeriets definition¹ og i samme år fortsatte på en anden uddannelsesinstitution. Kun elever der afslutter 9. klasse er medtaget, og pauser i 9. klasse medtages derfor ikke. Dette resulterer i en analysepopulation på 67.776 personer, der ligger meget op ad Undervisningsministeriets egen optælling på 67.987 personer.

De unge grupperes herefter i forhold til den uddannelsesaktivitet de påbegynder ved starten af skoleåret 2014/2015. Der afgrænses til følgende hovedgrupper med undergrupper:

1. 10. klasse på en ordinær folkeskole (ikke en efterskole)
2. 10. klasse på en efterskole
3. Erhvervsuddannelserne
4. De gymnasiale uddannelser

Underinddelingen af de forskellige uddannelser er som skitseret i *tabel B.1*.

Tabel B.1: Klassificering af hhv. efterskole og folkeskole 10.klasse

Ordinær 10. klasse	<ul style="list-style-type: none"> - Folkeskoler - Friskoler og private grundskoler - Kommunale ungdomsskoler og ungdomskostskoler - Specialskoler for børn - Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem - Husholdnings- og håndarbejdsskoler - Uddannelsesinstitutioner for unge med særlige behov - Specialskoler for voksne - Erhvervsskoler m.v.
Efterskole 10. klasse	<ul style="list-style-type: none"> - Efterskoler med samlet særligt tilbud - Efterskoler
Erhvervsuddannelse	<ul style="list-style-type: none"> - EUD indgangsforløb - EUD hovedforløb
Gymnasiale uddannelser	<ul style="list-style-type: none"> - Stx - Htx - Hhx - HF - 1.g, pre-IB - Dansk-tysk studentereksamen - IB

I forbindelse med geografisk afgrænsning af specifikt efterskoleelever, er der foretaget en kontrol af hvorvidt disse elever bopælsadresse og kommune opgøres efter efterskolens placering eller af elevens bopæl udenfor efterskolen. I 2014 boede 93% af efterskoleeleverne i sammenligningspopulationen på samme adresse som deres mor, og det vurderes derfor at den geografiske opgørelse er retvisende for efterskoleelevers bopæl udenfor efterskolen.

¹ Uddannelse afsluttet imellem 1/10/2013 og 30/9/2014.

Bilag 2 – Definition af analysevariable

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 15 af 17

Etnisk herkomst

Klassificering af etnisk herkomst følger direkte af Danmarks Statistiks inddeling². Indvandrere er født i udlandet, og ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Findes der ingen oplysninger om forældrene, og er personen født i udlandet betragtes vedkommende som indvandrer.

Efterkommere er født i Danmark, og ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. De resterende karakteriseres som personer med dansk oprindelse.

Karaktergennemsnit

Matematik og dansk karaktergennemsnit er opgjort som et gennemsnit af fuldførte 9.klasses afgangsprøver indenfor fagene. Dette inkluderer læsning, mundtligt, retskrivning og skriftligt for dansk og for matematik matematisk problemløsning og matematiske færdigheder.

Bymæssighed

Regional- og Landdistriktpolitiske Redegørelse 2013-2015 anvendte en kategorisering af sogne i følgende fire typer, som også ligger til grund for analyserne i dette notat:

1. *Byområder i eller tæt på de største byer:* områder hvor mindst halvdelen af borgerne bor (a) i byer med over 3.000 indbyggere og (b) indenfor en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.
2. *Byområder længere væk fra de største byer:* områder hvor mindst halvdelen af indbyggerne bor (a) i byer med over 3.000 indbyggere og (b) mere end en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.
3. *Landdistrikter tæt på de største byer:* områder hvor mere end halvdelen af indbyggerne bor (a) udenfor byer med over 3.000 indbyggere og (b) indenfor en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.
4. *Landdistrikter længere væk fra de største byer:* områder hvor mere end halvdelen af indbyggerne bor (a) udenfor byer med over 3.000 indbyggere og (b) mere end en halv times kørsel fra et af de største byområder i landet.

Forældrenes uddannelsesmæssig baggrund

Forældrenes højeste fuldførte uddannelse er opgjort efter Danmarks Statistiks klassificering af uddannelsesniveau med højeste rangorden³. Denne fastlægges ud fra hovedgrupperne i den danske uddannelsesnomenklatur, DISCED, og den heriliggende rangorden.

Der eksisterer i datasættet individer for hvem det ikke er muligt at koble vedkommendes forældre, hvorfor det ikke er muligt at opgøre dennes højeste fuldførte uddannelse. Det drejer sig om henholdsvis 1597 personer, hvor faderen ikke kan kobles på, og 262 personer, hvor moderen ikke kan kobles på. At forældrene ikke kan kobles med individet kan være udtryk for at det ikke vides hvem eksempelvis faderen er, eller at vedkommende er indvandret og en eller begge forældre ikke er eller har været bosat i Danmark. Det kan også være fordi forælderen er død.

² <http://www.dst.dk/da/TilSalg/Forskningservice/Dokumentation/hoejkvalitetsvariable/udlaendinge/ie-type>

³ <http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/uddannelsesdata/befolkningens-uddannelse/hfaudd>

Definition af udsatte unge

De udsatte unge defineres som dem der i løbet af de seneste fem år enten har fået en forebyggende foranstaltning eller været anbragt.

Dato: 21. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02565
Dok. ID: 2238991

E-mail: JNC@kl.dk
Direkte: 3370 3802

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 16 af 17

Bilag 3: Overordnede elevtal for 10. klasse

Dato: 21. oktober 2016

Antal 10. klasses elever steg fra skoleåret 2010/2011 til skoleåret 2011/2012, men har været faldende de seneste år, *jf. tabel 3.1*. Udviklingen har været forskellig, for de forskellige former for 10. klasse. Herunder har efterskolerne haft stigende elevtal de seneste år *jf. tabel 3.1*, på trods af faldet i det overordnede elevtal for 10. klasserne set under et.

 Sags ID: SAG-2016-02565
 Dok. ID: 2238991

 E-mail: JNC@kl.dk
 Direkte: 3370 3802

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

Tabel 3.1: Elevtal i grundskolen for 10. klasse, fordelt på skoletype og år, 2010/11-2014/15

 www.kl.dk
 Side 17 af 17

	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Folkeskoler	13.701	14.477	13.471	12.489	11.716
Friskoler og private grundskoler	3.347	3.577	3.338	3.435	3.330
Efterskoler	14.893	15.149	14.964	15.708	16.203
Efterskoler med samlet særligt tilbud	1.052	1.308	1.217	1.248	1.224
Kommunale ungdomsskoler og ungdomskostskoler	2.551	2.914	3.323	3.375	3.059
Specialskoler for børn	778	850	859	795	756
Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem	280	511	634	486	440
Erhvervsskoler m.v.	31	155	209	360	276
Frie fagskoler	432	405	359	314	152
Uddannelsesinstitutioner for unge med særlige behov	92	106	80	62	10
Total	37.157	39.452	38.454	38.272	37.166

Kilde: [Ministeriet for Børn, Unge og Ligestilling](#)

En måde at vurdere udviklingen i tilgangen til 10. klasse, kan være, at sammenholde antal elever med størrelsen af en årgang i den typiske aldersgruppe. Størstedelen af dem der går i 10. klasse er 15 år, ved indgangen af det år de starter, og derfor sammenlignes de med antal 15-årige, *jf. tabel 3.2*. Set i forhold til størrelsen af ungdomsårgangene, så har andelen som går i 10. klasse ligget nogenlunde konstant på 55 pct. i årene 2011 til 2014. Andelen var lidt lavere i 2010.

Tabel 3.2: Antal 15-årige, opgjort primo året

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal unge	72.546	72.310	69.887	69.593	68.174
Set i forhold til antal elever i 10. klasse, i pct.	51,2	54,6	55,0	55,0	54,5

Kilde: [Statistikbanken FOLK1A](#), sammenholdt med tabel 3.1